

**INSTITUTUL „BUCOVINA”, RĂDĂUȚI
PROGRAME ȘI PROIECTE DE CERCETARE – 2022**

PROGRAMUL DE CERCETARE NR. 1

- a) Denumire: ***Documenta Bucovinae Historica***
- b) Coordonator: cercet. șt. II dr. Marian Olaru.
- c) Scopul programului:
 - identificarea izvoarelor istorice, aflate în arhivele din România, Austria, Republica Moldova, Ucraina, relevante pentru perioadele 1775–1918, 1918–1944;
 - crearea unei colecții proprii de documente.
- d) Rezultate scontate:
 - stimularea unor atitudini noi față de patrimoniul cultural bucovinean din perspectiva construirii unui viitor comun.
- e) Modul de valorificare a rezultatelor: publicarea unor colecții de documente.
- f) Durata: program de cercetare multianual.

Proiectul nr. 1

- a) Denumire: ***Bucovineni în Parlamentul României Întregite, 1919–1940. Discursuri.***
- b) Coordonator: cercet. șt. II dr. Marian Olaru.
- c) Colectivul de cercetare: cercet. șt. III dr. Rodica Jugrin, cercet. șt. II dr. Marian Olaru.
- d) Termen de realizare: proiect de cercetare multianual.
- e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:
 - discursurile parlamentarilor din Bucovina în Parlamentul României Întregite nu au fost cercetate până acum.
- f) Scopul proiectului:
 - realizarea unui instrument de lucru pentru cercetarea istorică;
 - întocmirea unei monografii privitoare la viața politică din Bucovina în perioada interbelică.
- g) Material și metode de lucru: izvoare de arhivă, dezbaterile Adunării Deputaților, dezbaterile din Senat, presa, volumele de documente, studiile de specialitate; metoda comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, analiza de conținut.
- h) Rezultate scontate:
 - înțelegerea fenomenelor complexe care au particularizat dezvoltarea politică a societății bucovinene în context național.
- i) Valorificarea rezultatelor:
 - studii, articole de specialitate, comunicări la manifestări științifice, realizarea unui volum.
- j) Colaborări în țară: Direcția Județeană Suceava a Arhivelor Naționale, Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Catedra de Istorie și Relații Internaționale a Facultății de Istorie și Geografie de pe lângă Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava; Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași.
- k) Colaborări în străinătate: Bukowina-Institut Augsburg (Germania), Centrul de Cercetări Bucovinene de pe lângă Universitatea Națională „Yurii Fedkovyci” din Cernăuți.

Proiectul nr. 2

- a) Denumire: ***Documente ale istoriei Bucovinei din spațiul lingvistic german***
- b) Coordonator: asistent cercetare dr. Carol-Alexandru Mohr.
- c) Colectivul de cercetare: asistent cercetare dr. Carol-Alexandru Mohr, cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, cercet. șt. III dr. Rodica Jugrin, cercet. șt. II dr. Marian Olaru.
- d) Termen de realizare: proiect de cercetare multianual.
- e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:
 - istoriografiile germană, austriacă, românească și ucraineană au valorificat, în mică măsură, documentele istorice, memoriile și jurnalele din celelalte areale lingvistice.
- f) Scopul proiectului:
 - realizarea unor instrumente de lucru pentru cercetarea istorică;
 - întocmirea unor studii, monografii, lucrări de istoria și cultura Bucovinei pentru perioada modernă și contemporană.
- g) Material și metode de lucru: dezbaterile Dietei Bucovinei, intervențiile parlamentarilor bucovineni în Reichstag și Reichsrat (1862–1918), presa, volumele de documente, memorii și jurnale; metoda comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, analiza de conținut.
- h) Rezultate scontate:
 - înțelegerea fenomenelor complexe care au particularizat dezvoltarea politică a societății bucovinene în contextul național și cel al dublei Monarhii.
- i) Valorificarea rezultatelor:
 - studii, articole de specialitate, comunicări la manifestări științifice, realizarea unor volume de documente.
- j) Colaborări în țară: Direcția Județeană Suceava a Arhivelor Naționale, Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Catedra de Istorie și Relații Internaționale a Facultății de Istorie și Geografie de pe lângă Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava; Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași.
- k) Colaborări în străinătate: Institutul de Slavistică al Academiei de Științe din Varșovia, Centrul de Cercetări Bucovinene de pe lângă Universitatea Națională „Yurii Fedkovyci” din Cernăuți.

Proiectul nr. 3

- a) Denumire: ***Contribuții la o istorie socială a Bucovinei. Sănătate și medicină (1775–1918)***
- b) Coordonator: cercet. șt. III dr. Harieta Sabol.
- c) Colectivul de cercetare: proiect individual.
- d) Termen de realizare: proiect de cercetare multianual.
- e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:
 - studierea documentelor din arhive este la începuturi (conform Foii de folosire existentă în fiecare uniune arhivistică). În lipsa unui suport documentar adecvat, materialele publicate – relativ reduse ca număr – au un caracter lacunar.
- f) Scopul proiectului:
 - identificarea și punerea în circulație a unor informații care să contribuie la lărgirea orizontului istoriografic și la o mai bună înțelegere a realităților sociale din Bucovina.
- g) Material și metode de lucru:
 - documente inedite și publicate, presa, studii de specialitate; metoda comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, analiza de conținut.
- h) Rezultate scontate:

– prezentarea elementelor și fenomenelor care aseamănă sau particularizează Bucovina în relație cu alte structuri administrative din Imperiul austriac și cu celelalte provincii românești.

i) Valorificarea rezultatelor:

– studii, articole de specialitate, comunicări la manifestări științifice, realizarea unui volum.

j) Colaborări în țară: Direcția Județeană Suceava a Arhivelor Naționale, Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava; Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași.

k) Colaborări în străinătate: Bukowina-Institut Augsburg (Germania), Centrul de Cercetări Bucovinene de pe lângă Universitatea Națională „Yurii Fedkovyci” din Cernăuți, Universitatea Bucovineană de Stat de Medicină din Cernăuți.

Proiectul nr. 4

a) Denumire: ***Politică și administrație în Bucovina (1775–1848).***

b) Coordonator: cercet. șt. II dr. Ștefan Purici.

c) Colectivul de cercetare: proiect individual.

d) Termen de realizare: 30 noiembrie 2022.

e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:

– în cadrul istoriografiei române și al celei străine, regăsim câteva titluri, semnate de Ion Nistor, Emanuel Turczynski, Arkadi Zhukovski, Kurt Scharr, în care problematica propusă spre analiză este reflectată din perspective diverse. Până în prezent, în pofida eforturilor semnificative de acumulare și filtrare a informației istorice, în istoriografia română încă lipsește un studiu care să prezinte sintetic și echilibrat perioada în care partea de nord-vest a Moldovei, anexată la domeniile Casei de Habsburg, a evoluat sub administrație austriacă (1774–1918).

f) Scopul proiectului:

– reflectarea cât se poate de obiectivă a evoluției politice, sociale, economice, culturale, civice a populației Bucovinei, sub impactul ordinii imperiale.

g) Material și metode de lucru: izvoare de arhivă, presa, volumele de documente, memoriile, studiile de specialitate; metode: comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, demo-statistică, analiza de conținut.

h) Rezultate scontate:

– înțelegerea fenomenelor complexe care au particularizat dezvoltarea politică, economică, socială, culturală și interetnică a societății bucovinene în epoca modernă.

i) Valorificarea rezultatelor:

– comunicări la manifestări științifice, realizarea unui volum.

j) Colaborări în țară: Departamentul de Științe Umane și Social-Politice a Facultății de Istorie și Geografie de pe lângă Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava; Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași.

k) Colaborări în străinătate: Bukowina-Institut Augsburg (Germania), Centrul de Cercetări Bucovinene de pe lângă Universitatea Națională „Yurii Fedkovyci” din Cernăuți.

Proiectul nr. 5

a) Denumire: ***Istoria dezvoltării economice a Bucovinei în perioada habsburgică***

b) Coordonator: cercet. șt. III dr. Ovidiu-Grigori Bîță.

c) Colectivul de cercetare: proiect individual.

d) Termen de realizare: 31 martie 2022.

e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:

– în cadrul istoriografiei române referitoare la dezvoltarea economică a Bucovinei regăsim o serie de lucrări (semnate de Ion Negură, Mihai Lazăr, Gavril Irimescu, Mihai Iacobescu, Mihai-Ștefan Ceașu), în care tema propusă spre cercetare este abordată secvențial. Până în prezent, în istoriografia română lipsește un studiu care să prezinte sintetic evoluția dezvoltării economice a Bucovinei în perioada administrației austriece (1774–1918).

f) Scopul proiectului: se va urmări cercetarea istorică a dezvoltării economice a Bucovinei, respectiv: – investigațiile și prospecțiunile geologice; – evaluarea bogățiilor existente și identificarea altora noi; – valorificarea superioară a resurselor de subsol (zăcăminte de minereuri - mangan, fier, calcopirită, galenă argintiferă, magnetit, limonit etc.); – deschiderea exploatărilor miniere (Iacobeni, Fundu Moldovei, Pojorâta, Cârlibaba, Stulpicani, Bucșoaia etc.); – înființarea atelierelor de prelucrare a metalelor extrase (Iacobeni, Vama, Vatra Moldoviței, Prisaca Dornei); – punerea în valoare a fondului forestier (exploatare, debitare, prelucrare superioară a lemnului, fabrici de cherestea); – exploatarea și valorificarea sării; – investigații asupra prezenței petrolului; – prezența izvoarelor de apă minerală cu calități curative (Vatra Dornei, Poiana Negri, Dorna Candreni) și înființarea de „stabilimente climaterice”; – apariția atelierelor de producere a sticlei; – înființarea de ateliere manufacturiere; – dezvoltarea industriei alimentare (mori pentru cereale, fabrici de mezeluri, fabrici de bere, fabrici de alcool rafinat etc.); – dezvoltarea negoțului local și al comerțului extern; – dezvoltarea rețelei de drumuri și căi ferate.

– tema se adresează specialiștilor din domeniul economic dar și din alte domenii de activitate.

g) Materiale și metode de lucru: izvoare, scrieri și documente vechi existente, lucrări publicate pe această temă; documentare în arhive; metoda comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, analiza de conținut.

h) Rezultate scontate:

– să ofere publicului interesat un volum de informații care să conducă la înțelegerea condițiilor și factorilor care au determinat dezvoltarea economică a Bucovinei sub administrație austriacă.

i) Valorificarea rezultatelor:

– prezentarea temei sau a capitolelor din cadrul temei la reuniuni științifice organizate de Institutul „Bucovina” sau de alte instituții;

– publicarea de articole și studii în revista „Analele Bucovinei”;

– postarea de materiale pe internet.

j) Colaborări în țară: Direcția Județeană Suceava a Arhivelor Naționale,

k) Colaborări în străinătate: Bukowina-Institut din Augsburg, Germania.

PROGRAMUL DE CERCETARE NR. 2

a) Denumire: ***Bucovina și bucovinenii în istorie.***

b) Coordonator: cercet. șt. dr. Rodica Jugrin

c) Obiective:

– promovarea valorilor culturii și civilizației (moștenirii culturale) din Bucovina;

– descoperirea unor noi perspective de înțelegere a spațiului cultural bucovinean și de interpretare a fenomenului cultural de aici;

– stimularea competiției între cercetători în vederea acomodării acestora cu exigențele cercetării fundamentale „de frontieră”, la nivel național și european.

d) Rezultate scontate:

- stimularea, formarea și consolidarea unei conștiințe noi, moderne privitoare la valoarea propriului patrimoniu, ca parte integrantă a patrimoniului european;
- emergența modelelor culturale energetice, integratoare.

e) Modul de valorificare a rezultatelor: prezentarea acestora în cadrul reuniunilor științifice; publicarea în „Analele Bucovinei” și în volum, în colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii”; postarea unor materiale (studii, documentare, albume etc.) pe Internet.

f) Durata: program de cercetare multianual.

Proiectul nr. 1

Denumire: „*Analele Bucovinei*”, **tomul XXIX, nr. 1 (58), ianuarie–iunie 2022, 350 p.**

Coordonatori: cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu (secretar de redacție și responsabil de număr);

Colectivul de cercetare: Ovidiu-Grigore Bîță, Rodica Jugrin, Marian Olaru, Elena Pascaniuc, Ștefan Purici, Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Harieta-Luminița Sabol, Carol-Alexandru Mohr, Cristian-Alexandru Boghian;

Termen de realizare: 31 aprilie 2022.

Proiectul nr. 2

Denumire: „*Analele Bucovinei*”, **tomul XXIX, nr. 2 (59), iulie–decembrie 2022, 350 p.**

Coordonator: cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu (secretar de redacție) și cercet. șt. drd. Elena Pascaniuc (responsabil de număr);

Colectivul de cercetare: Ovidiu-Grigore Bîță, Rodica Jugrin, Marian Olaru, Elena Pascaniuc, Ștefan Purici, Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Harieta-Luminița Sabol, Carol-Alexandru Mohr, Cristian-Alexandru Boghian;

Termen de realizare: 30 iunie 2022.

Proiectul nr. 3

a) Denumire: ***Istoria presei din Bucovina în perioada habsburgică***

b) Coordonator: cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu;

c) Colectiv de cercetare: proiect individual multianual;

d) Termen de realizare: 2021–2023;

e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:

Problematica propusă spre analiză este abordată în lucrări din: a. istoriografia românească: Hangiu, I., *Dicționarul presei literare românești (1790–2000)*, Ediția a III-a, București, Editura Institutului Cultural Român, 2004; Hangiu, I. (ediție de), *Presa literară românească. Articole-program de ziare și reviste (1790–1948)*, București, Editura Pentru Literatură, 1968; Hangiu, I., *Presa românească de la începuturi până în prezent. Dicționar cronologic (1790–2007)*, București, Editura Comunicare.ro, 2008; Răduică, Georgeta; Răduică, Nicolin, *Dicționarul presei românești (1731–1918)*, București, Editura Științifică, 1995; Satco, Emil, *Enciclopedia Bucovinei*, vol. I–II, Suceava, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, Iași Editura Princeps Edit, 2004; Staco Emil, Ioan Pânzar, *Dicționar de literatură Bucovina*, Suceava, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, 1993; Cocuz, V. Ioan; Hulubei, Matei, *Presa românească din Bucovina (1809–1944)*, Bacău, 1991; Iorga, N., *Istoria presei*

românești de la primele începuturi până la 1916, București, Editura Muzeului Literaturii Române, 1999; Loghin, Constantin, *Istoria literaturii române din Bucovina 1775–1918*, ediția a II-a, Cernăuți, Editura „Alexandru cel Bun”, 1996; Schipor, Vasile I., *Calendare și almanahuri românești din Bucovina (1811–1918)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016; Berindei, Dan acad. (coordonator), *Dezvoltarea culturală în perioada 1821–1848*, în lucrarea *Istoria românilor*, vol. VII, tom I, *Constituirea României moderne (1821–1878)*, București, Editura Enciclopedică, 2003; Grigoroviță, Mircea, *Din istoria culturii în Bucovina (1775–1944)*, București, 1994. b. istoriografia germană: Beck, Erich, *Bibliographie zur Landeskunde der Bukowina. Literatur bis zum Jahre 1965*, Verlag des Südostdeutschen Kulturwerk, München, 1966; Corbea-Hoișie, Andrei; Lihaciu, Ioan; Winkler Markus (ed.), *Prolegomene la un dicționar al presei de limbă germană din Bucovina istorică (1848–1940)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012; Corbea-Hoișie, Andrei; Lihaciu, Ioan; Rubel, Alexander, *Deutschsprachige Öffentlichkeit und Presse in Mittelost- und Südosteuropa (1848–1948)*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza” Iași, Hartung Gorre Verlag Konstanz, 2008; Prokopowitsch, Erich, *Die Entwicklung des Pressewesens in der Bukowina*, Wien, Verlag der Typographischen Anstalt, 1962; Winckler, Johann, *Die periodische Presse Österreichs. Eine historisch-statistische Studie*, Wien, hrsg. von der Statistischen Central-Commission, Wien, Druck von Leopold Sommer&Comp, Carl Gerold's Sohn, 1875; Zenker, Ernst Viktor, *Geschichte der Journalistik in Oesterreich*, Wien, 1900; Höbelt, Lothar, *Die deutschsprachige Presse in der Bukowina*, în: Helmut Rumpler, Peter Urbanitsch (Hrsg.), *Die Habsburgermonarchie. 1848–1918*, Bd. VIII, *Politische Öffentlichkeit und Zivilgesellschaft*, 2. Teilband *Die Presse als Faktor der politischen Mobilisierung*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 2000, p. 1877–1880; Gabrielle Jelinek, Josef Seethaler, *Presse und Modernisierung in der Habsburger Monarchie*, în *Die Habsburgermonarchie 1848–1918*, Bd. VIII, *Politische Öffentlichkeit und Zivilgesellschaft*, 2. Teilband, *Die Presse als Faktor der politischen Mobilisierung*, Wien, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2006; Olechowski, Thomas, *Das Preßrecht in der Habsburgermonarchie*, în *Die Habsburgermonarchie 1848–1918*, Bd. VIII, *Politische Öffentlichkeit und Zivilgesellschaft*, 2. Teilband, *Die Presse als Faktor der politischen Mobilisierung*, I. Pressewesen und öffentliche Meinung, Wien, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2006.

f) Scopul proiectului:

- realizarea unui instrument de lucru pentru cercetarea istorică;
- repunerea în circuitul științific a unor informații valoroase pentru cunoașterea istoriei presei din Bucovina din perioada stăpânirii austriece.

g) Material și metode de lucru: textele lucrărilor menționate în copie xerox; traducere din limba germană, procesarea computerizată a datelor.

h) Rezultate scontate:

- să ofere publicului interesat un volum de informații, unele preluate din arhivă, referitoare la tema enunțată

i) Valorificarea rezultatelor:

- publicarea materialului într-un volum colectiv, dedicat istoriei Bucovinei în perioada Monarhiei Habsburgice.

j) Colaborări în țară: Direcția Județeană Suceava a Arhivelor Naționale, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” – Iași, Biblioteca Academiei Române – București.

k) Colaborări în străinătate: Biblioteca Națională Austriacă – Viena, Bukowina-Institut Augsburg, Arhivele Regionale de Stat – Cernăuți.

Proiectul nr. 4

a) Denumire: ***Folcloristica în Bucovina. Direcții, publicații periodice, reprezentanți.***

b) Coordonator: cercet. șt. drd. Elena Pascaniuc;

c) Colectivul de cercetare: proiect individual;

d) Termen de realizare: 2019–2022;

e) Stadiul actual al cunoștințelor în domeniul respectiv:

– bibliografia referitoare la tema propusă cuprinde lucrări cu caracter general, sinteze, culegeri și corpusuri de folclor, monografii, dintre care amintim: C. Loghin, *Istoria literaturii române din Bucovina. 1775–1918*, Cernăuți, Editura „Alexandru cel Bun”, 1996; Emil Satco, Ioan Pinzar, *Dicționar de literatură Bucovina*, Suceava, (f. ed.), 1993; I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească*, București, 1968; Ovidiu Bîrlea, *Folclor românesc*, Vol. I, București, Editura Minerva, 1981; vol. II, 1983; Grigore C. Bostan, *Poezia populară românească în spațiul carpato-nistrean*, Iași, Editura Cantes, 1998. Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii românești*, Cuvânt înainte de acad. Sabina Ispas, Ediție îngrijită și bibliografie de dr. Carmen Banța, Craiova, Aius PrintEd, 2000; Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români. Autori. Publicații periodice. Instituții. Mari colecții. Bibliografii. Cronologie*. Ediția a III-a, revăzută și mult adăugită, București, Editura Saeculum I.O., 2006; Ludwig Adolf Staufe-Simiginowicz, *Volkssagen aus der Bukowina*, Cernowitz, 1885; Mathias Friedwagner, *Rumänische Volkslieder aus der Bukowina. Liebeslieder*, Würzburg, Konrad Triltsch, 1940; Mircea Fotea, *Simeon Florea Marian, folclorist și etnograf*, București, Editura Minerva, 1987; Ludwig Adolf Staufe, *Basme populare din Bucovina. O colecție inedită*, București, Editura Saeculum I. O., 2010; Elena Pascaniuc, *Folcloriști bucovineni în exilul literar românesc. Petru Iroaie (1907–1984)*, „Analele Bucovinei”, XI, 2/2004, p. 409–415; idem, *Traian Cantemir (1907–1998), reprezentant al Școlii filologice și folclorice din Cernăuți*, „Analele Bucovinei”, anul XIV, nr. 1, 2007, p. 133–149; „*Făt-Frumos*” (Suceava, 1926 – Cernăuți, 1934 – București, 1940 – Cernăuți, 1941 – Râmnicu Vâlcea, 1944). Bibliografie, Studiu introductiv și notă asupra ediției de Vasile I. Schipor, bibliografie, indice de nume și album de Alis Niculică, Suceava, Editura Accent Print, MMXVI; etc.

f) Scopul proiectului:

– cercetarea științifică sistematică a valorilor patrimoniului popular bucovinean, în special a folclorului;

– promovarea culturii tradiționale imateriale (folclorului) din Bucovina.

g) Material și metode de lucru: ediții princeps ale lucrărilor folcloriștilor bucovineni; culegeri de folclor din Bucovina; presa; volume diverse de documente; studii de specialitate; metode: comparativă, analitică, sintetică, cronologică, istorică, analiza de conținut, procesare computerizată.

h) Rezultate scontate:

– menținerea interesului pentru cunoașterea patrimoniului tradițional național și a folclorului.

i) Valorificarea rezultatelor:

– susținerea de comunicări la reuniuni științifice naționale; publicarea de studii și articole de specialitate în periodicul „Analele Bucovinei” și în alte publicații de profil.

j) Colaborări în țară: Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” Suceava; Muzeul Bucovinei Suceava; Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” Suceava; Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Iași; Biblioteca Județeană „Gh. T. Kirileanu” Piatra Neamț; Biblioteca Academiei Române.

k) Colaborări în străinătate: Bukowina-Institut Augsburg, Arhivele Regionale de Stat – Cernăuți.

**Director,
Cercet. șt. II dr. Marian Olaru**

**Secretar științific,
Cercet. șt. III dr. Rodica Jugrin**